O dešti, městu, zeleni a lidech…

Tak jako ostrůvek zeleně v poušti je oázou,
město v zelené krajině může být pouští.

Přehřáté, suché, prašné… Jak to?

Drtivá plocha měst jsou dnes nepropustné povrchy – komunikace, střechy, parkoviště, překladiště, haly, odstavné plochy… Extrémně horkých dnů přibývá a takováto skladba povrchů vedro násobí. Povrchy se rozpalují a sálají ještě dlouho v noci. Město se přehřívá…

Když už konečně zaprší, všechna voda steče do kanálů a bez užitku anebo i se škodami odtéká pryč z města. Město se dál přehřívá. Vzduch je horký, suchý a tak i prašný – špatně se v něm dýchá, žije. Pocitová teplota je pak mnohem vyšší než ta hlášená v předpovědích počasí. Za takových dnů srdečních příhod a dalších zdravotních komplikací přibývá, počet úmrtí úměrně roste.

A jaké je řešení?

Nejefektivnější řešení bývají ta nejpřirozenější… Každý to zná, že ve stínu stromu je lépe než pod slunečníkem. Že na trávě je lépe než na dlažbě. Tedy zeleň. A to zeleň, která má dostatek vláhy. Drahocenné vláhy, která nám mizí v kanálech. Jedině pak zeleň neživoří, ale v plné síle vodu přirozeně odpařuje a tím své okolí zvlhčuje – ochlazuje a tak se i snižuje prašnost. Proto je zapotřebí vhodně navrženou zeleň do plochy měst postupně vracet. A stávající v něm udržet.

Tedy zeleno-modrá infrastruktura?

Ano – to je to ideální řešení. „Zelené“ rostliny a „modrá“ voda – přirozené prostředí, přirozené procesy, přirozený – příjemný život. A proto je zapotřebí maximum srážkové vody ve městech zadržet a maximum tohoto množství skrze vegetaci odpařit. Proces tisíckrát jednodušší, efektivnější a levnější, než jakákoli „hightech“ klimatizace. Proces přirozený…

Jak začít a bude to mít ještě smysl?

Zapojit selský rozum, dát si dohromady onu zelenou a modrou a začít jednat. I když se tento problém nevyřeší hned, každý dílek z městské mozaiky, který se stane „zelenomodrým“, pomůže. Každá kapka, která neodteče kanalizací, ale skrze zeleň se odpaří, má smysl. Nám všem se bude ve městech žít lépe.

Ale jak zeleň ve městě použít?

V zásadě platí, že každá dobře zvolená a vysazená zeleň pomůže. Ve městech je ale problémem, že místa pro zeleň mnoho není. Ovšem jen na první pohled – i zde je totiž cesta. Ozelenění střech a fasád je mnoha směry výhodný, funkční a také velmi esteticky atraktivní kompromis. A když je zelená střecha přístupná – s křesílky, grilem? Je to radost. A ani s velkými stromy nemusí být problém. Tam, kde není prostor pro klasické záhony, mohou být použity závlahovými systémy, využívající právě srážkovou vodu. A máme tu opět onu zeleno-modrou infastrukturu.

Různé nádrže a jezírka jsou také řešením?

Určitě. Takovým pěkným řešením např. je, když je voda ze střech sváděna do velké nádrže a z té je pak používána k zálivce zahrad a parků, kdy se ve výsledku opět odpaří skrze vegetaci. Přívalový déšť pak nemusí být přítěží, ale blahodárnou dodávkou vody zadarmo, protože mnohdy a mnohde se k zálivce používá pitná, tj. drahá a současně k zálivce méně vhodná voda. A co se do nádrže nevejde, odtéká do kanalizace. To je u větších objektů. Sud pod okapem u domku – jednoduché, účinné.

Skvělá jsou pak i okrasná jezírka napájená vodou z dešťů a tajícího sněhu i praktické zasakovací průlehy na vodu stékající z chodníků a dalších zpevněných povrchů. A i taková otevřená požární nádrž odparem z vodní hladiny prokáže svoji službu.

Déšť je pro náš život přirozený stejně tak jako slunce. Je potřebný. A ač se to nezdá, ve velkém městě o to víc. Odvádět ho do kanalizace tam, kde nám může posloužit, je jako doma otočit kohoutkem a vodu nechat téct do odpadu. Klimatické extrémy se stupňují, mikroklima měst zhoršuje. Cestou, jak tyto dopady zmírnit a v městech tak život zpříjemnit, je přiblížit se přirozenému stavu volné krajiny. Tedy uplatnit co nejvíce povrchů, kde se voda může vsakovat a co nejvíce zeleně, která tuto vodu může čerpat. Za těchto podmínek pak může takový vzrostlý strom odpařit až 400 l vody za den. To vede v době veder k ochlazení i snížení prašnosti. Nebylo by to lepší, než čistou vodu nechat odtéct kanálem?

envic
život. radost. zkušenost.

Více informací na envic-sdruzeni.cz → Krajina a veřejný prostor → Hospodaření se srážkovými vodami

Město Plzeň

Vydání tohoto materiálu bylo podpořeno z Fondu životního prostředí města Plzně.

Zeleno-modrá infrastruktura města

Strom jako nejlepší městská klimatizační jednotka. Což teprve takový březový háj v centru velkoměsta. A že na to není prostor? *Berlín, Německo*

Když si budete chtít v létě otevřít okno nad rozpálenou plechovou střechou, anebo nad zelenou, jako na snímku, ten rozdíl je znatelný. *FN Lochotín, Plzeň*

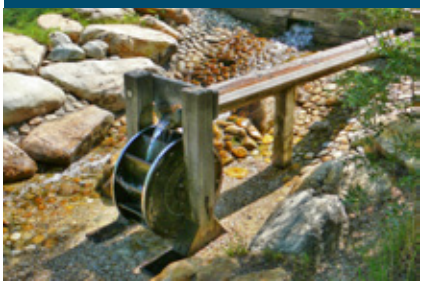

Stará klasika, která snad zažije svoji renesanci. Vždy je třeba volit vhodný druh na vhodný povrch / konstrukci. Pak je estetický i funkční efekt vysoký.

Když není třeba počítat s tramvajovými pásy jako trasou pro záchranáře, mohou být krásným i funkčním prvkem měst. *Praha*

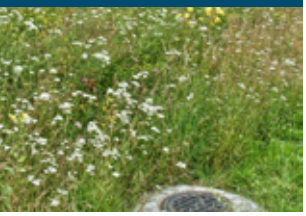
Místo, kde si děti nejvíce vyhrají? Kolotoče, prolézačky, skluzavky? Také pěkné, ale zavzpomínejte sami. I velká louže byla na hodiny. *Vodní hřiště, Vídeň, Rakousko*

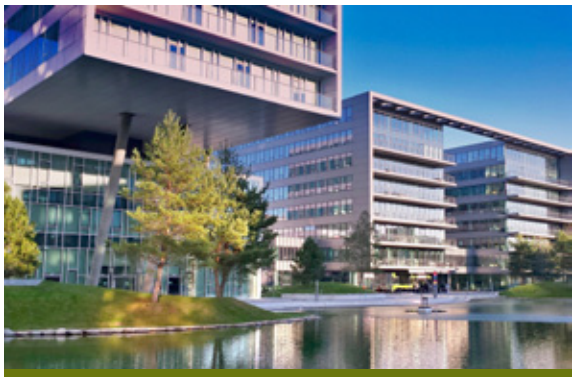

Dlažba a umělé povrchy. Tady se z nich ale srážková voda svádí do podzemních nádrží, kde se pomalu vsakuje do půdy a stromy mají co pít. *Drážďany, Německo*

Na místo přímého svodu do kanalizace či betonového koryta pomalé zasakování skrze rozkvetlou louku. S přepadem do kanalizace, kdyby vody bylo příliš.

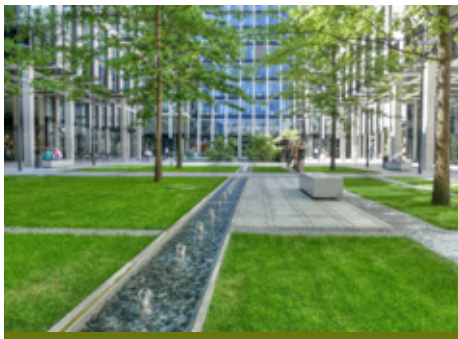

Maximum zastavěnosti a trocha zeleně, když zbyde něco málo místa. Nebo – více než 13 500 m² zeleně a umělé jezero s plochou 5 000 m². *Jedna z nových částí Vídně*

I takováto trocha zeleně učiní posezení příjemnější oproti jednolité dlažbě. Estetické, funkční. Francie.

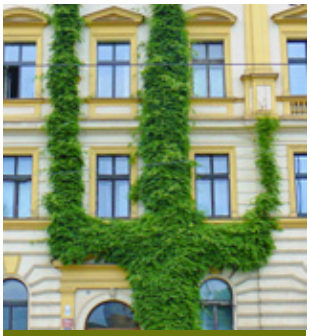

Vzrostlé duby, potůčky a fontánky… na střeše. Že by další příklad „ze západu“? Nikoliv. *Praha, Florentinum.cz*

Vertikální zahrady jako budoucnost lepšího mikroklima měst? S kvalitními projekty i to může být cesta. Efekt je velký, ale náročnost také. *Milano, EXPO 2015*

Možné je ledasco. Popínavé rostliny v ulicích jsou nedoceněným prvkem. Mohou nám pomoci podobně jako stromy, ale na malé ploše a za kratší čas. *Praha*

Kam si chodí lidé za letních rozpálených dnů odpočinout? Nejen tam, kde je to hezké, ale tam, kde je příjemné mikroklima… *Sadový okruh, Plzeň*

Každý dobře navržený vodní prvek ve městě je přínosem. A co všechny spojuje? Spousty lidí okolo, příjemné klima a dětská radost. *Mlýnská strouha, Plzeň*

Výuka matematiky na střeše – naboso, mezi travinami a rozchodníky? A když je sluníčka moc, pod velikými slunečníky? Po rekonstrukci ZŠ je i tohle možné. *ZŠ Ostopovice u Brna.*

Nízce kosený a v létě do žluta vyprahlý trávník nebo květnatá louka? Oboje vyžaduje svoji péči, ale takovýto porost vody odpaří o dost víc.

Podívat se z okna bytu a vidět třeba střechy garáží nemusí být vždy tak úplně špatné. Lepší vzhled, lepší vzduch, menší zátěž kanalizace.

